

Performativ Oplæsning



DREJEBOG TIL:

6./7. KLASSERNES BESØG PÅ BIBLIOTEKET

FØR BESØGET:

Læreren sørger for, at eleverne er inddelt i grupper af 2-3 elever.

SELVE BESØGET:

1) Velkommen – kort snak om:

- Hvorfor er I her?
- Hvad skal vi sammen i dag?

2) Præsentation af forløbets tre trin (gerne med de aftalte datoer):

- I dag på biblioteket
- På skolen – øve oplæsningerne med hjælp fra læreren, videoen og den udleverede guide
- Selve oplæsningsdagen på biblioteket, et lokalteater eller en anden scene

3) Bibliotekaren laver en oplæsning af performativ karakter – Vælg gerne en novelle

4) Introduktion til det performative og samskabende

- Performativ betyder, at man optræder, og den performative oplæsning er, når måden man læser op er nøje planlagt, fordi man gerne vil give dem, der lytter en særlig oplevelse med teksten.
- Samskabende er det fordi, det ikke kun er den, der laver oplæsningen, der bidrager til oplevelsen med teksten. Også de der lytter er med til at skabe den fælles oplevelse med litteraturen/teksten. De mærker oplæsningen og responderer med reaktioner, som oplæseren får tilbage og mærker osv. På den måde er en god oplæsning og et godt publikum sammen om at levendegøre en tekst.

- I skal derfor både være opmærksomme på jeres rolle, når I laver en performativ oplæsning, men også når I er publikum for de andre gruppers oplæsning ved at være et godt og veloplagt publikum, der lever sig ind i oplæsningen.

- I hvilke andre livssituationer får I brug for at kunne performe / stå frem og bruge jeres stemme, krop og udtryk til at formidle noget til andre? (Her kan nævnes eksamen, taler, jobsamtaler mm).

5) Oplæsning – elevernes egen erfaring:

- Spørg til elevernes erfaringer med højtlesning – har I fået læst højt? Hvornår og af hvem? Har I læst for nogen – hvor og for hvem?
- Hvad skal der til for at en højtlesning er fængende?
- Indlevelse i teksten, at den der læser, forstår det, der læses osv.
- Hvad er forskellen på oplæsning og højtlesning?
- Højtlesning er i mange tilfælde en automatiseret færdighed, hvorfor højtlesning ikke nødvendigvis er bevidst, men snarere en afkodning som udtales
- Oplæsning derimod fordrer, at den skrevne tekst læses op med indlevelse og engagement. Pointen er, at en tekst der læses op med indlevelse og engagement, understøtter forståelsen, netop fordi eleverne er nødt til bevidst at forholde sig til tekstens indhold, når de læser
- Eksempler på højtlesning vs. oplæsning af samme tekst



6) Virkemidler/teknikker:

Tal med eleverne om følgende:

- Man skal selv "lære teksten at kende", altså forstå og tilegne sig teksten, så man kan formidle den videre med indlevelse og virkemidler. Man skal øve, øve, øve
- Identificere emne, tekstens formål, hovedidé og væsentlige understøttende detaljer.
- Hvilke fagord og fagbegreber indgår i teksten?
- Hvilke billeder og konkrete kan understøtte fortællingen?
- Man skal aktivt vælge brugen af nedenstående alt efter, hvilken oplevelse man vil give:

Stemmeføring/stemmebrug

- Intonation
- Dialekt
- Lydeffekter
- Pauser
- Kropssprog
- Mimik
- Artikulation
- Tempo
- Rytme

Dette er alle sammen redskaber, der kan understøtte oplevelsen af teksten.

7) Modtageren:

- Hvad er vigtigt når man vælger en bog til oplæsning for nogen? Hvad skal man tage hensyn til?
- Passende længde til oplæsningen
- Sprogligt passende niveau
- Stemningen i bogen skal passe til situationen
- Tempoet afstemmes

8) Overvejelser før valg af bøgerne:

- Egner alle bøger sig til at læse op fra?
 - Der kan være gode bøger, som ikke egner sig til oplæsning
 - Vi viser eksempler på dårlige oplæsningsbøger (find i udlånet) – gammelt sprog, svært sprog
 - Eksempler på gode oplæsningsbøger (billedbøger, uddrag af romaner, noveller)

9) Så vælges bøgerne:

- Hver gruppe vælger 3 bøger (eks. én fra højt læsningshylderne (mere tekst), én billedbog og én valgfri)
- De valgte bøger godkendes af læreren eller bibliotekaren

10) Fælles opsamling og tak for i dag:

- Hvilke bøger har eleverne valgt og hvorfor?
- Hvad tager I med jer fra besøget i dag?
- Nævn én ting I gerne vil vide mere om/nævn én ting I blev overraskede over/nævn én ting I håber at få ud af dette forløb.

